

МАМЛАКАТ ТАРАҚҚИЁТИ – ЁШЛАР НИГОҲИДА

**“2017 йил – Халқ билан мулоқот ва
инсон манфаатлари йили”га
бағишланган иқтидорли талаба-
ёшларнинг
Илмий-амалий конференцияси
материаллари
ТЎПЛАМИ**

2017 йил 20 май

Тошкент

**ТОШКЕНТ ДАВЛАТ АГРАР УНИВЕРСИТЕТИ
МАЪНАВИЯТ-МАЪРИФАТ ВА ИҚТИДОРЛИ ЁШЛАР
БИЛАН ИШЛАШ БЎЛИМИ**

**“КАМОЛОТ” ЁШЛАР ИЖТИМОИЙ ҲАРАКАТИ
БОШЛАНҒИЧ ТАШКИЛОТИ**

ИННОВАЦИЯ ВА ИНТЕГРАЦИЯ МАРКАЗИ

ТАЛАБАЛАР ИЛМИЙ ЖАМИЯТИ

ЁШ ОЛИМЛАР КЕНГАШИ

“МАМЛАКАТ ТАРАҚҚИЁТИ – ЁШЛАР НИГОҲИДА”

*мавзусида “2017 йил – Халқ билан мулоқот ва инсон
манфаатлари йили”га бағишланган иқтидорли талаба-
ёшларнинг I илмий-амалий конференцияси материаллари
ТЎПЛАМИ*

2017 йил 20 май

Тошкент – 2017 йил

бўлади. Ушбу баёбатнинг натижасида қайини мева тари тугади. Ўрмончилик адабиётларида қайини меваси «уруғ» деб аталади. Ўзгариш даврининг кичик муддати ва 5-10 кун давом этади (ўртача 8 кунга яқин).

Қузда мавсумда қайини меваси дарахтидан тўқилишига улгурмайди, узлардан кўвчиликни кейинги баҳорда, айвонлари ёпил ва ундан кен муддатда сакланиб туради. Янги терилган уруғлари унвчанлик даражаси юкори: кудук хиллиги 100% ва ундан кен муддатда уруғлар хивчанликни йўқотади.

Қайини шарбатини яратишда барглари сарғайиб бошлаган дан токи барглари ўлик тўқилган кетди. Қузда қайини шарбатини яратишда бу жараён 50-70 кун (ўртача 60 кун) давом этади.

Оқ қайини «Х» ва «Б» ёки «М» кўринишга эга, ёғочни ҳўжалик учун жуда ҳам қимматли бўлишни сабабли мандалари ботқоқ ва ёпилган ёқилди. Боғ-паркларда ёқилдиған оқ қайини турларини ажойиб таъминоти ва «Х» ва «Б» ёки «М» кўринишга эга уруғ кўринишдаги новдалари шаста сезилиб туради. Таъминоти ва «Х» ва «Б» ёки «М» кўринишга эга бўлиб, тўқ масса, сарғиш, тўқ бишафша, хатто қорамтир турларда ҳам товланади. Ушбу дарахтни боғ-паркларда гуруҳ-гуруҳ шаклда ёқилганда жуда ҳам широйли кўриниш беради. Айниқса оқ «Х» ёки «Б» ёки «М» қайини қарағай, қора қарағай, пирамидал туя, биота ва арча каби яна баргли дарахтлар билан аралаштириш жуда яқин ҳушангара касб этади. Бу дарахтнинг ёғочни мебелчилик саноатида кўни шилатилади. Бу ёғоч яшилми жиҳатидан жуда ҳам қимматбаҳо ҳисобланади.

Мавсумида қайини шарбатини Оқ қайини барглари 1949кг карбонат ангидрид газини (CO₂) ўзинга олиб, 1535кг кн. тур. CO₂ шилатилади. Ўсимликлар ёқилган майдонлар очик майдонлар шибатан ҳарорат ўз ойлари 10-12°C га қарайди. Оқ қайини дарахтининг елими жуда қимматли ҳисобланади-таъасида ўта бақувват ҳолда бўлиб, «Х» ва «Б» ёки «М» кўринишдаги уруғлардан пайдо бўлади. Оқ қайини дарахтидан эрта баҳорда қайини шарбатини олиши мумкин. Шарбат дарахт таъасини тилиб кесини орқали олинади. Бир кунда биота оқ қайини дарахтидан 7 литргача қайини шарбатини олиши мумкин. Ушбу шарбат XX асрга келиб МДХ мамлакатларида яшилмик сифатида шилатила бошланган. Оқ қайини шарбати В₁₂, В₆ витаминларига бой ҳисобланади.

Оқ қайини баргли ёқилми кесил тарқалиш ареалида иқлим шароитининг кескин ўзгаришларида дуч келади. Ўта соқуққа чидамли, нафисдан кеч қуяш ва эрта баҳорги совуқларни осонгина қабул қила олади. Оқ қайини мезофит ўсимлик бўлиб, қурқоқчиликка бардонли, бу пайтда у баргларини бир қисмини тўқмо қоборади ва поқулай об-ҳаво шароитини осон ўтказиб юборади. Оқ қайини жуда ёруғсезвар ўсимлик, дарахти осон кесилди, унинг остки қисмида ўсувчи бошқа турдаги дарахтлар шихоллари ва ўрмон ости ўсимликлари учун қулай шароит яратилади. Осалиб ўсувчи оқ қайини туپроқ унумдорлигига ўртача таъабчан ёруғсезвар ўсимлик шибатан қисимда шибатан «Х» ва «Б» ёки «М» кўринишга эга «Х» ва «Б» ёки «М» кўринишга эга бўлиб, тўқ масса, сарғиш, тўқ бишафша, хатто қорамтир турларда ҳам товланади. Ушбу дарахтни боғ-паркларда гуруҳ-гуруҳ шаклда ёқилганда жуда ҳам широйли кўриниш беради. Айниқса оқ «Х» ёки «Б» ёки «М» қайини қарағай, қора қарағай, пирамидал туя, биота ва арча каби яна баргли дарахтлар билан аралаштириш жуда яқин ҳушангара касб этади. Бу дарахтнинг ёғочни мебелчилик саноатида кўни шилатилади. Бу ёғоч яшилми жиҳатидан жуда ҳам қимматбаҳо ҳисобланади.

Халқ ҳўжалигида оқ қайини муҳим рўл ўйнайди. Озиқ-овқат ва медицина саноатида қайини шарбати, шунингдек ёғочсозликда эса фанер, медел, хар хил ёғдираклар шилаб чиқаришда асосий хом-ашё ҳисобланади.

Мамлакатимизда химоя ўрмонзорлари ва тоғ ўрмон мелнорация шиларида, айниқса шаҳарларни муҳим ҳимоялаш шиларида «Х» ва «Б» ёки «М» кўринишга эга уруғ кўринишдаги новдалари шаста сезилиб туради. Таъминоти ва «Х» ва «Б» ёки «М» кўринишга эга бўлиб, тўқ масса, сарғиш, тўқ бишафша, хатто қорамтир турларда ҳам товланади. Ушбу дарахтни боғ-паркларда гуруҳ-гуруҳ шаклда ёқилганда жуда ҳам широйли кўриниш беради. Айниқса оқ «Х» ёки «Б» ёки «М» қайини қарағай, қора қарағай, пирамидал туя, биота ва арча каби яна баргли дарахтлар билан аралаштириш жуда яқин ҳушангара касб этади. Бу дарахтнинг ёғочни мебелчилик саноатида кўни шилатилади. Бу ёғоч яшилми жиҳатидан жуда ҳам қимматбаҳо ҳисобланади.

Адабиётлар:

1. Р. М. Мурзова, А. А. Абдурахманов, Г. В. Максимова «Дендрология Узбекистана», т. VIII. Родовые комплексы берёза, ясеня, рябина, Ташкент, 1977, С.3-10
2. Қайини А.А.Бердиев О.Т. Дендрология Ташкент, 2012, 179б.
3. А. С. Аблаев Размножение берёзы зелеными черенками. Научн. тр. ТашХНУ вып 89. Защитное лесоразведение и вопросы улучшения лесов Узбекистана. Ташкент, 1982.

Авторы: *Г.С.Ибрагимов*

Рецензент: *С.А.Абдураманов*

*****

ОЛМАНИ ПАРША КАСАЛЛИГИНИНГ БЕЛГИЛАРИ ВА РИВОЖЛАНИШИ

Галаба: *О.С.Хужақуллова (Т.Д.АУ)*

Илмий раҳбар: *Ш.Д.Гўлмуродова (Т.Д.АУ)*

Олманин парша касаллиги республикамизнинг барча вилоятларида кенг тарқалган касалликлардан бири ҳисобланади. Ташкент вилояти Қибрай туманидаги уруғ мевалик боғларда ўтказилган тажикотларда парша касаллиги билан зарарланиш мева навларининг турларига боғлиқ эканлиги аниқланган. Олманин

Ренет симиренко, Болденур, Делинчес навлари жуда тез зарарланиши, Оддий антоновка, Боровника, Жонатан навлари ҳақиқатан экинчиликка эгалиги, Макфри, Пионер навлари чидамли эканлиги кузатишган [2,3].

Касаллик белгилари Касаллик олма дарахтларининг барг, гулкосабарглари ва меваларининг барг ва мева бандларининг зарарлайди. Баргларнинг пастки томонида жингаранг, кулранг ёки зайтун-яшил тусли доғлар ривожланади. Зайтун-яшил доғларида янги - иккидан бир неча юзгача доғ пайдо бўлиши мумкин. Вақт ўтishi билан доғларнинг ёриқлари кеншиб кетади, доғ остидagi хужайралар nobud бўлади, натижада доғлар ширдан ва пастки томондан ҳам кўринади. Усти доғлар билан тўла қопланган барглар бўрилиб, хунук шакл олади ва ҳақират билан қуриган-қора доғлар пайдо бўлади. Мевалар ёрилиб кетади. Ёрилиш дарахтларининг танасидagi прутдек қиемида ҳам содир бўлади. Барг ва мева бандлари зарарланиши улар ўқилишига олиб келади. Нам шаронгга барг ва мевадagi доғларнинг устида, кўзгатувишининг споралаш органларидан ташиқиланган доғка, баҳмаленмон, тўк-зайтун ёки зайтун-кўнгир тусли моғор қатлами ривожланади [1,3].

Касаллик ривожланиши. Одатда, замбуруғлар халтачали ва конидиал даврини кечиради. Халтачали даври уларни кишлакдаги учун хизмат қилади, шунингдек улар дастлабки касаллик манбаи ҳам ҳисобланади. Касаллик кўзгатувиши замбуруғнинг ўқилган барг ва меваларга псевдотений муртаклари ёрдамида кишлакдаги мева бандлари ва мевадан қулаётган мева гулаалди сўнг 3-4 hafta ичида пайдо бўлади. Улар ривожланишининг давом эттириши учун юзгача дастрак ҳароратда тишим даврини ўтishi лозим. Тишим даврини ўтган муртаклар баҳорда етилган псевдотенийларга айланади. 8-10°C оптимал ҳароратда, ҳар бир псевдотений ичида 50-200 та халтача ривожланади. Ҳар бир халтача ичида 8 та аскоспора пайдо бўлади. Аскоспоралар етилиши учун қулай ҳарорат 16-18°C ни ташкил этади. Қишлаган барглар эрта баҳорда намланган пайтда халтачалар псевдотений учига келади ва улардан аскоспоралар юкори осмотик босим таъсирида отилиб чиқади. Улар шамол билан дарахтларда очилган гул кустаклари ва биринчи очилган баргларга тушади [3,4].

Аскоспоралар бирламчи инфекция манбаи бўлиб, улар етилиши ва тарқалиши 5-9 hafta давом этади, барг ва гул кустаклари ва гул аскоспоралар фақат намлик бўлганда, ҳарорат +1+27°C ва нисбий намлик 95% дан юкори. Улар дарахтларнинг барг ва мева бандларига кириб, зарарлайди.

Олмада фақат ети барглар зарарланади, улар ёзилганидан кейин 25 кундан кўнрок вақт ўтган барглар зарарланмайди. Тўқима ичида замбуруғ тифалари эндиермие ва кутикула орасида ривожланади ва кутикула тагида етрома, унинг устида тез конидияларинг ҳосил қилади. Конидиялар ҳаво нисбий намлиги эни ками билан 60-70% бўлганда, ўсимлик бирламчи зарарлангандан 8-21 кун ўтганда пайдо бўлади.

Конидиялар иккиламчи ва ундан кейинги зарарланишларини ҳамда касаллик ўсув даврида тарқалишини таъминлайди. Ҳар бир доғ устида юз мингтагача конидия ҳосил бўлиши мумкин. Улар ёмғир ва шамол воситасида бошқа барг ва меваларга тарқатади, зарарлайди, янги доғлар пайдо қилади ва бу жарий мавсум давомида бир неча марта такрорланади. Ўзбекистон шаронгида замбуруғ бир мавсумда бир нечта авлод беради.

Қуриш чоралари. Ўсимлик мунгли улар қишлоқ шаронгларига мос келадиган, жумладан парша касаллигига чидамли навларини танли. Қуришлар қула қанин экиншининг олдини олини, чунки бунда касалликлар тез тарқалиши ва дарахтлар кучли зарарланиши ёки nobud бўлишига олиб келади. Органик ва минерал ўғитларни меъёрида қўллаш. Чуқур қузги шудгор ўсимлик қолдиқларида сақланганидан касаллик кўзгатувишларининг фаолиятини камайтиради ёки уларни йўқотади. Шудгор қатламларидаги ўсимлик қолдиқларини туноқ заррачаларини билан араланиб, тезга минералланади ва улардagi патогенлар ҳаётчанлигини йўқотади [3].

Бир мавсумда паршага қарши касалликни тарқалишига қараб 5-8 мартагача фунгицид пурқаш лозим бўлади. Бунда кимёвий препаратлардан Бордо суяқлигининг 3-4% ли эригмаси, Миё оксихлориди 90% н.к.к. 0,2-0,5% ли эригма, Охак-олтингурут қайнатмаси (ООҚ) 5% ли, Темир купораси 53% н.к.к., 2,0-3,0% ли эригма, Вектра 10% суе.к., 0,03% ли суспензия, Байлетон 25% н.к.к., 0,04% ли суспензия, Имнакт 25% суе.к., 0,01% ли суспензия, Топсин-М 70% н.к.к., 0,1% ли суспензия, Фулпас 10% эм.к. 0,2-0,3 л/га меъёрларида қўллаш касалликни олдини олишда самарали натижа беради.

Фойдаланилган адабиётлар:

1. Набиев Ў. Мевазор ва тоқзорларининг зарарқуанда ҳамда касалликлари ва уларга қарши кураш. Тошкент: "Ўзбекистон", 1974, 48 б.
2. Хўжаев О. Парша касаллиги. Ўзбекистон кишлоқ хўжалиги журналин, 2009, 22 б.
3. Хасанов Б.А., Очилов Р.О., Хотмуродов Э.А., Гудмуродов Р.А. Мевали ва ёнрок мевали дарахтлар, цитрус, резавор мевали буталар ҳамда тоқ касалликлари ва уларга қарши кураш. Тошкент: 010, 316 б.
4. Ҳамроев А.Ш., Азимов Ж.А., Ниёзов Т.Б., Соттибоев К.С., Рашидов М.И., Расулзода Н.Х., Зоҳидов М.М., Тоғжиев А.Х., Ўрунов А., Абдуллаев Р., Рейимов С., Нирмонов М., Ойчилов Х., Бог, тоқзорларининг зарарқуандалари, касалликлари ва уларга қарши кураш тизими. Тошкент: "Фан", 1995, 160 б.

*****

ЎЗБЕКИСТОН ҲАЖАЛИК ХЎЖАЛИГИНИНГ АСОСИЙ ЙЎНАЛИШИДИР. БАРҚАРОР НАХТА ХОСИЛИ ОЛИНИДА АСОСИЙ ТУСУКЛАРДАН ТУЗУҚЛАРГА КАСАЛЛИКЛАРИДИР. ЁУЗА 100 ДАН КЎПРОК КАСАЛЛИКЛАР БИЛАН ЗАРАРЛАНАДИ. ЖУМАДАН ЗАМБУРУҒ КАСАЛЛИГИ АМ - 7 ДАН КЎПРОК. НЕМАТОДА КАСАЛЛИКЛАРИ - 9 ТА, ВИРУСЛАР ВА ФИТОПАДАЗМАЛАР - 18 ТА КАСАЛЛИК. БАРҚАРОР НАХТА ХОСИЛИНИ КЕЛТИРИБ ЧИКАРИШИ АНИКЛАНГАН. ЗАРАДАН ДИШКАРИ ЁУЗА АБИОТИК ПРЕПАРАТЛАРИ БИЛАН КЎПРОК ИЛДИЗ ЧИРИШ ИНФЕКЦИОН КАСАЛЛИКЛАР КАЙТАРТИРИЛГАН

*Магистр - О.С.Хўжакулова (ЎЛАУ)
Илмий раҳбар - Н.С.Хайтбаева (ЎЛАУ)*

Бу касалликлардан бири фузариоз илдиз чирши касаллиги ҳисобланади. Фузариоз илдиз чирши касаллигини асосан *Fusarium oxysporum* тури келтириб чиқаради. Бу замбуруғларнинг инфекция манбаи уруғ, туяроқ ва тегона уяларнинг қолдиқлари ҳисобланади. Фузариоз илдиз чирши касаллиги туфайли Ўзанинг униб чириш даврида уруғнинг униб чиқмасдан чириб кетиши ва униб чиққан қўчатларнинг илдизи ва илдиз бўғи чирши даврида нисбат соғини камайтириб зарар етказиши. Шунинг учун ҳам бу касалликка қарши кураш асосан уруғларга фунгицидлар билан ишлов беришдан бошланади. Бугунги кунда ўсимлик касалликлари билан курашда жемонавий, экологик тоза, иқтисодий самарали қарши кураш чораларидан бири биологик препаратлардан бири триходермин, фитобьюсел, фитолавин препаратларини уруғ унувчанлигига таъсири ўрганилди.

Ҳажаликнинг даврида фузариоз илдиз чирши касаллигини келтириб чиқарувчи *Fusarium oxysporum* замбуруғидан инфекция фон ҳосил қилиш учун, замбуруғ суяк Чапек озук мухитида 15 кун тавомида ҳастияни 15 кундан кейин замбуруғ бутун озукни устини қоплаб ўсади, кейин филтер коғоз ёрдамида замбуруғ мицелияси ажратиб олинади. Туваккадаги 1 кг туяроққа, замбуруғ мицелияси 0.1 гр дан арадангирилиб 0.1% эришма ҳосил қилинади. Ҳар бир туваккага 5 гадан жами 12 та туваккага 60 та уруғга биологик препаратлар билан ишлов бериб экилади. 4 та тувакка назорат варианты суяк иштибоқ уруғлар экилади. Биологик препаратларнинг самарадорлигини аниқлаш мақсадида униб чиққан ўсимликларни санаб ўрдага ҳисоб қилинади.

Назорат вариантыга бу кўрсаткич униб чиққан уруғлар 6 таси ташкил этади. Триходермин биопрепарати билан ишлов берилиб экиланган жами 20 та уруғдан 18 таси униб чиққан ва биологик самарадорлик 90% ни ташкил қилади. Фитобьюсел биопрепарати билан ишлов берилиб экиланган жами 20 та уруғдан 17 таси униб чиққанлиги аниқланди ва биологик самарадорлик 85 % ни ташкил этади. Фитолавин препараты билан ишлов берилиб экиланган жами 20 та уруғдан 16 таси униб чиққанлиги аниқланди ва биологик самарадорлик 80%ни ташкил этади.

Назорат вариантыга бу кўрсаткич униб чиққан уруғлар 14 таси ташкил этади ҳазор.

Бу таърибдан кўриниши мумкинли Триходермин, Фитобьюсел, Фитолавин препаратлари билан уруғларга ишлов бериш Ўзлада фузариоз касаллигига қарши яхши самара беради.

Қандайдан аниқлиқлар

№	Вариант ва	Ўза чигитининг унувчанлигига биологик уруғдорлағичларнинг самарадорлиги				
		Экиланган уруғлар сон	Униб чиққан уруғлар сон	Униб чиқмаган уруғлар сон	Униб чиқмаган % да	Биологик самарадорлик
1	Назорат	20	14	6	30%	-
2	Триходермин	20	18	2	10%	90
3	Фитобьюсел	20	17	3	15%	85
4	Фитолавин	20	16	4	20%	80

Жадвалдаги маълумотлардан кўриниб турибдики Триходермин биопрепарати билан ишлов берилиб экиланган жами 20 та уруғдан 18 таси униб чиққан ва биологик самарадорлик 90% ни ташкил қилади.

Фитобьюсел биопрепарати билан ишлов берилиб экиланган жами 20 та уруғдан 17 таси униб чиққанлиги аниқланди ва биологик самарадорлик 85 % ни ташкил этади.

Фитолавин препараты билан ишлов берилиб экиланган жами 20 та уруғдан 16 таси униб чиққанлиги аниқланди ва биологик самарадорлик 80%ни ташкил этади.

Назорат вариантыга бу кўрсаткич униб чиққан уруғлар 14 таси ташкил этади ҳазор.

Бу таърибдан кўриниши мумкинли Триходермин, Фитобьюсел, Фитолавин препаратлари билан уруғларга ишлов бериш Ўзлада фузариоз касаллигига қарши яхши самара беради.

Қандайдан аниқлиқлар

1. Билай В.И. Фузариум. Киев: Наукова думка. 1977. 439 с.
2. Лихачев А.Н., Сале М. Патогенность пеходных и резистентных к фунгицидам штаммов *Botrytis cineripers.*: FR. Микология и фитопатология. 1991. Т. 25. Вып. С. 240-245.
3. Шералиев А.Ш. ва бош. Қишлоқ хўжалик фитопатологияси. Тошкент -2008. 9-196
4. Шералиев А., Азимджанов И. Фитотоксические свойства грибов рода *Fusarium I.kex Fr.*, поражающих шелковицу в Узбекистане (на украинском языке)// Микробиологический журнал. 1977.Т.39. Вып. 5. С. 668-669.

*****

ТУК.Ш.ОРВА <i>С.Бобојева, Э.Ахмедов</i>	189
ТУР.ИИЧА КАТОР ОРА.ИИ И ВА СУГОРИИ РЕЖИМИДА ГУЗАНИИГ ХОСИДОРЛИГИ <i>М.Б.Хужанларова, З.Т.Артукуметов</i>	189
ИССИҚХОАЛАРДА ГИДРОПОНИКА УСУЛИДА ПОМИДОР КУЧАТИНИ ТАЙЕРЛАШ <i>Т.У.Абдулхамидов, З.Т.Ботиев</i>	191
ИZZAX – ВИЛОУАҒА ТОГ‘ОИ ДИ (ВОЗ.ТИПРОҚИ) ИИДУБЛАРДА МОУСИЕСИЯК ЕКИБ О‘СТИРИШИНИГ БИОЭКОЛОГИК АСОСЛАРИ <i>Q.O.Ziyadullayev, D.A.Matoyeva</i>	192
ЭЛЕКТРОТЕХНОЛОГИК УСУЛЛАРДАН ФОЙДАЛАНИБ ИШЛАГА ДАСТЛАПКИ ИШЛОВ БЕРИШНИИГ АВЗАЛИГИНИ АСОСЛАШ <i>Д.Ш.Абдунабиев, А.Вахидов</i>	194
СОЯ ҰСИМЛИГИДА ХОСИЛ ШАК.ЛАНИШИНИ ЭКНИ МЕБЕРИГА БОГЛИКЛИГИ <i>Норбутаева Б.Х.Н.Амандова</i>	195
ГУЗАНИИГ ФУЗАРИОЗ КАСАЛИНИГА ҚАРШИ БИОЛОГИК ҚУРАШ ЧОРАЛАРИНИ КУЛАНИШИНИ АХАМИЯТИ <i>О.С.Хужакулова, Д.С.Ахмедов</i>	197
ДОРИВОР ИССОИ ҰСИМЛИГИНИ ХОМ-ИШЕСИ СИФАТИДА ЕТИШТИРИШИ <i>Т.Ш.Жумабеков, Э.Т.Ахмедов</i>	198
НАХТА ТОЛАСИ ВА УНИИ ТЕХНОЛОГИК КУРСАТКИЧЛАРИ <i>Э.Абдумурадов, А.Н.Абдумаров</i>	199
КАРТОШКАНИИГ ИСГИҚОЛДИ И АМУНАЛАРИ ГЕНОФОНДИНИ САҚЛАШ <i>Ф.А.Нурмаматов, Т.Н.Абдумуратов</i>	201
СУРХОНДАРҒ ВИЛОЯТИ ИАРОНГИДА ГУЗА ПАВЛАРИНИ СУГОРИИ ТАРТИБЛАРИ <i>Т.Ахмедов, Э.Абдукулов</i>	204
ВЛИЯНИЕ УСЛОВНИ ПИТАНИЯ НА РАЗВИТИЕ КОРНЕВОЙ СИСТЕМЫ, ЗАКЛАДКУ РЕПРОДУКТИВНЫХ ПОЧЕК И КАЧЕСТВО УРОЖАЯ <i>А.А.Фарходов, Ш.Ш.Елдегев</i>	206
SENNA- ДОРИВОР ҰСИМЛИГИНИИГ БИОЭКОЛОГИЯСИ ВА ҚИШЛОҚ ХУЖАЛИГИ СОХАСИДА ЕТИШТИРИШИНИ ЯШИ ТЕХНОЛОГИЯЛАРИНИ ИШЛАБ ЧИКИШ <i>Г.Муродов, Ф.Х.Кулматиева</i>	209
СУВНИИГ ТОЗАЛИГИ ВА ТАҚЧИЛИГИДО ЗАРАР МУАММО СИФАТИДА <i>М.Х.Рахмолов, Т.Н.Абдумурадов</i>	211
ЭКСТРАКТЫ РАСТЕНИЙ И ИХ РОСТРЕГУЛИРУЮЩАЯ АКТИВНОСТЬ <i>И.К.Хидирова, Ф.Ш.Ташмұлатов</i>	212
ЯПОИ СОФОРАСИНИИГ БИОЛОГИК, ЭКОЛОГИК ХУСУСИЯТЛАРИ ВА УНИ КЎПАЙТИРИШИ <i>Н.А.Саидова, А.Қайиқов</i>	214
ҚИШКИ-БАХОР И МАВСУМДА ИССИҚХОИДА СЕРХОСИЛ ИШИРИ ҚАЛАМИШ ПАВ ВА ДУРАГ АЙЛАРИНИ ЭКНИ <i>А.Б.Абдумурадов, Э.Т.Ахмедов</i>	215
ДОРИВОР ИССОИ – NYSSOPUS OFFICINALIS L.НИ ЕТИШТИРИШИ ТЕХНОЛОГИЯСИ <i>Т.Ш.Жумабеков, Э.Т.Ахмедов</i>	216
DARAXT VA BUTALAR KOMPOZITSIYASINI ISHLAB CHIQISH <i>X.Sarayeva, M.Z.Nolmuratov</i>	218
ОЗОИЛАШ ОРКАНИ МЕВА ВА САБЗАВОТЛАРИНИ САҚЛАШ САМАРАДОРЛИГИНИ ОШИРИШИ <i>С.С.Турдоев, М.Ибрагимов</i>	219
XANDON PISTANI EKISHDAN KOPAYTIRISH TEXNOLOGIYASI <i>M.Sh.Toshpulatova, M.Z.Nolmuratov</i>	

3-ШУЪБА

ЗООТЕХНИА, ВЕТЕРИНАРИА, БИЛАЧЧИЛИК, БАЛИҚЧИЛИК ВА АСАЛАРИЧЧИЛИКДА ЗАМОАВИЙ ТЕХНОЛОГИЯЛАР, АГРОИИЖЕНЕРИЯДА ЭИЕРГИА ВА РЕСУРС ТЕЖАМКОРЛИК МАСАЛАЛАРИ

LACTO BACTERIA – PROVIDE THE HEALTH OF HUMAN AND ANIMALS <i>D.Оттомоу, D.Validova</i>	223
СЕРНИИГ ДЕКАЛЬ КРОССИ ТОВУКЛАРИНИИГ ТУХУМ МАХСУЛДОРЛИГИ ВА УНИИ СИФАТИ <i>Ш.Хамзаева, Ф.Ахмедов</i>	224
БОРАМОЛАРИНИ ТЕЙЛЕРНОЗДАН ДАВОЛАИДА БУНАРВАЛЕКНИИГ САМАРАДОРЛИГИ <i>Т.А.Ташмұлатов, Д.С.Вахидова</i>	226

КОРХОНАЛАР МОШИЯВИЙ ХОЛАТИ ТАХВИЛИНИНГ АҲАМИЯТИ, ВАЗИФАЛАРИ ВА МАЪЛУМОТ МАنبЕЛАРИ	79
<i>Ф.А.Қурбонов, Х.Х.Назаров</i>	
ЎЗБЕКИСТОНИДА МЕВА-САБЗАВОТЧИЛИК МАХСУЛОТЛАРИНИ ЕТИШТИРИШ ВА ЭКСПОРТ ҚИЛИШДА ФЕРМЕР ХУЖАЛИКЛАРИ ВА ДЕХҚОН ФЕРМЕР ХУЖАЛИКЛАРИНИНГ ТУТГАН ҶИРИ	81
<i>Ф.А.Қурбонов, Х.Х.Назаров</i>	
YUKSAK MA'NAVIY ATLI YOSHLAR KELAJAGIMIZ ROYDEVORI	82
<i>M.M. Amirova, U.K. Eminova</i>	
КЕЛАЖАГИМИЗ РОУДЕВОРИ YUKSAK MA'NAVIY ATLI YOSHLAR QO'LIDA	83
<i>U.K. Eminova, U. M. Saitova, Z. M. Zayniddinova</i>	
ФЕРМЕР ХУЖАЛИКЛАРИДА МАХСУЛОТЛАР ИНТЕРНЕТ ДУКОННИНГ ЯРАТИШНИНГ ДАСТУРИЙ ВОСИТАЛАРИ	84
<i>M.M. Miftahov, S.Sh. Rasulov</i>	
ИҚТИСОДИЁТ ТАРМОҚЛАРИНИ РИВОЖЛАШТИРИШДА ВА РАҚОБАТБАРДОШЛИгини ОШИРИШДА ЗАМОНАВИЙ АХБОРОТ ТЕХНОЛОГИЯЛАРИНИНГ ҶИРИ ВА АҲАМИЯТИ	86
<i>M.M. Miftahov, S.Sh. Rasulov</i>	
ЎЗБЕКИСТОНИДА МЕВА-САБЗАВОТЧИЛИК МАХСУЛОТЛАРИНИ ЕТИШТИРИШ ВА ЭКСПОРТ ҚИЛИШДА ФЕРМЕР ХУЖАЛИКЛАРИ ВА ДЕХҚОН ФЕРМЕР ХУЖАЛИКЛАРИНИНГ ТУТГАН ҶИРИ	87
<i>Ф.А.Қурбонов, Х.Х.Назаров</i>	
СУВИНИНГ ТОЗАЛИНИ ВА ТАҚЧИЛЛИНИ ДОЗАРЬ МУАММО СИФАТИДА	89
<i>M.A. Rasulov, F.H. Xalilov</i>	

2- ШУЪБА

ЕРЛАРДАН ОКЦИОНА ФОЙДАЛАНИШ, МЕВА-САБЗАВОТЧИЛИК ВА БОГДОРЧИЛИК, ҶСИМЛИКШУНОСЛИК, ҶРМОИЧЛИК ВА ЭКОЛОГИЯ, ДОРИВОР ҶСИМЛИКЛАР, СЕЛЕКЦИЯ ВА УРМЧИЛИК, ҶСИМЛИКЛАРИНИ ХИМОЯ ҚИЛИШ, МУАММО ВА ЕЧИМЛАР

URUG'DORILAGICH FUNGISIDLARNING FUSARIUM ZAMBURUG'I O'SISH VA RIVOJLANISHIGA TA'SIRINING ORGANISHI	91
<i>M. Saitova, N.S. Xayitova</i>	
ҚАЙНИ ШАРБАТИ-ОРГАНИЗМ ҚУВВАТИ	92
<i>M.M. Inomova, Y.X. Olovatov</i>	
ОРТАГИ КАРАМДАГ ИНГ ОРТА ХОСИЛ ЕТИШТИРИШ СИРЛАРИ	93
<i>S. Duxatov, O. Kuznetsov</i>	
ОРТАГИ КАРТОШКАДАГ ИНГ ОРТА ХОСИЛ ЕТИШТИРИШ СИРИ ШИМАДА?	94
<i>D. Mamiyrahimov, X.U. Buriyev</i>	
ОҚ ҚАЙНИ-НОБ ҶСИМЛИК	96
<i>M.M. Inomova, Y.X. Olovatov</i>	
ОЛМАНИ НАРНА КАСАЛЛИНИНГ БЕЛИНЛАРИ ВА РИВОЖЛАНИШИ	97
<i>O.S. Dujakulova, Sh. U. Umarov</i>	
ТУНРОҚДАГ И АЙРИМ ЗАМБУРУКЛАРИНИ КАСАЛЛИК ҚУВАТУВЧИ МИКРООРГАНИЗМЛАРГА АНТИБИОТИК ХУСУСИЯТЛАРИ	98
<i>D.J. Puldochieva, M.S. Mamiyev</i>	
КАРТОШКА МИКРОТУТАЦАЛАРИНИ ҶСТИРИШДА ГУЗАЛАРИНИ ТАБСИР	99
<i>D.M. Ashimova, M.S. Mamiyev</i>	
АЗОТЛИ ҶГИТ МЕБЕРЛАРИНИ ХИТОЙ БАРИЛИ КАРАМИ ХОСИЛДОРЛИНИ ТАБСИР	100
<i>M. A. Rustamova, S.S. Avatova</i>	
КУЗГИ БУДОИДАГ И БУНАГАН МАЙДОНЛАРДА ГУЗАДАГ И ЮКОРИ ХОСИЛ ОЛИНИ ОМИЛЛАРИ	102
<i>D.J. Khatibekov, F. Hasanova, D. Mamiyev</i>	
КАБЗИЯТ МУАММОСИДА САНО (СЕННА)НИНГ ҶРИ, ТАБОБАТДА УНИНГ КЎЛЛАНИЛИШИ	104
<i>M.D. Duxatov</i>	
ТЎРТ ДОГЛИ ДОНХЎР ДУККАКЛИ - ДОН ЭКИНЛАРИНИ ЗАХИРА МАХСУЛОТЛАРИНИ ЗАРАКУНАДАСИ	106
<i>Sh. Arifov, Sh. P. Osiyev, Sh. P. Osiyev</i>	
ВЕГЕТАТИВ КУНАИТИРИНИНГ ҶСИМЛИКЛАР ХАТИДАГ И АҲАМИЯТИ	108
<i>A. N. Kamolov, F. Mamiyev</i>	
ЖАВДАР ҶСИМЛИНИНГ ТАРҚАЛИНИ НАВЛАРИ ВА УНИ ТАТУВАДАН АН ШОХКУЯ	110